

Op zoek naar uilen op de Ruiter (Waasmunster)

Verslag van de uilenwandeling – 27/02/2010

Liefst 74 geïnteresseerden schoolden samen aan de kerk “*Sint-Jan Baptist*” beter gekend als “*Ruiterskerk*” te Waasmunster voor de jaarlijkse uilenwandeling. De weersomstandigheden waren dan ook voortreffelijk: vrij zachte temperatuur voor de tijd van het jaar (ik denk wel de warmste avond van de voorbije winter), weinig wind, een volle maan die zich hoe later hoe meer door de bewolking priemde en eindelijk een sneeuwvrij landschap. Je voelde dat de aanwezigen hadden zitten popelen om uit hun zetel te veren. Zowel jong als wat ouder waren goed vertegenwoordigd, zowel solisten als koppeltjes als hele buurtcomités waren naar de afspraakplaats afgezakt.

Tijdens het samentroepen kon Eddy (De Taey) een pas overleden kerkuil tonen. De borst van de vogel was egaal wit en het onderlijf onderaan wat smaller dan bovenaan. Dat wees er op dat het waarschijnlijk om een mannetje ging. Het wijfje is onderaan breder en toont meer donkere stippen op de borst en de buik. De doodsoorzaak was onbekend, mogelijk ging het om vergiftiging. Het kadaver werd later overgemaakt aan de verantwoordelijken van de kerkuilwerkgroep provincie Antwerpen die alle gevonden slachtoffers in kaart brengen. De kerkuilwerkgroep werkt intensief samen met Universiteit Antwerpen waar men uitpluist wat de doodsoorzaak was.

Terwijl de aanwezigheidslijsten werden aangevuld, kregen de toehoorders wat algemene uitleg ter opwarming. Wist je dat er wereldwijd een 200-tal uilensoorten bestaat? Tijdens onze wandeling beperken we ons tot ransuil en voornamelijk kerkuil, bosuil en steenuil. Een uil heeft ogen die vast zitten in zijn kop, maar een hele resem nekwervels zorgt ervoor dat hij zijn kop bijna 270° kan draaien. Onvoorstelbaar! De kleuren van de

ogen zijn prachtig. Uilen die ook overdag jagen hebben lichte irissen, zo bijvoorbeeld de steenuil en velduil die gele irissen hebben. Uilen die alleen in de complete duisternis op stap gaan, hebben donkere irissen, zo bijvoorbeeld de bosuil en kerkuil die donkerbruine irissen hebben.

Een eerste stop van de vier kilometerlange wandeling bracht ons aan een potentieel interessante plek voor kerkuil. Daar werd het geluid van kerkuil afgespeeld op een draagbare CD-speler. Het geluid van de kerkuil is zeer monotoon en heel indringend. Het gekrijs had nog maar net in de stille nacht weerklonken of een nieuwsgierige kerkuil kwam fladderend en zeilend aangevlogen. Hij (of zij) gaf een echte show weg. Tot drie maal toe draaide hij in een grote kring boven de hoofden van de verbouwereerde uilenliefhebbers. Bij het keren van het lichaam was de licht gekleurde onderkant in de straatverlichting bijzonder goed merkbaar. De avond kon al niet meer stuk.

Een volgende halte bracht ons aan de rand van een kort begraasd stuk weiland omgeven met veel paaltjes en knotwilgen. Ideaal voor een koppeltje steenuil. Waar de steenuilen nog "*present*" hadden gegeven bij de voorbereiding van de wandeling 14 dagen tevoren, klonk er nu slechts een vage reactie in de verte, te ver om goed te kunnen horen. Bovendien werden de kieviten in de buurt ook gealarmeerd door het geluid dat we lieten horen. Wat velen niet weten is dat kieviten vaak ook 's nachts verbaal actief zijn.

Bij een bosje wat verder hoopten we op bosuilen. Een koppel bosuilen was trouwens nog aanwezig bij de bosuiliinventarisatie waar we enkele jaren geleden aan meewerkten. Jammer genoeg kwam ook hier geen reactie op het geluid dat we de nacht instuurden. Misschien is de recente boomkap in de buurt medeoorzaak, maar meer waarschijnlijk is dat de bosuilouders eind februari al gestart zijn met de reproductie. En eens met het broedsel begonnen, reageert het koppeltje veel minder op concurrenten in de buurt.

Ook een volgende poging met het afspelen van steenuilgeluid had geen succes. Opnieuw bleef het bij een vaag antwoord in de verre verte. Gelukkig kunnen we stellen dat de steenuil het goed doet in onze contreien. Zo bracht een steenuil-inventarisatie in Belsele vorig jaar nog aan het licht dat er in zo wat 70% van de 40 gecontroleerde hokken (500 meter op 500 meter) een steenuil roepend reageerde op het afgespeelde geluid.

Uilen hebben het de voorbije winter zeker hard te verduren gehad. De jaagomstandigheden waren – zeker voor kerkuil – dramatisch met eerst veel regendagen, gevolgd door een lange periode waarbij de bodem met sneeuw was bedekt en nadien opnieuw gevolgd door een regenperiode. Niet vanzelfsprekend voor dieren die het moeten hebben van muizen die ze op zicht en op geluid opsporen. Gelukkig was de populatie dankzij de inzet van honderden vrijwilligers gedurende de voorbije 30 jaar gegroeid van het kritische 100-tal (eind van de jaren 70) tot meer dan 1.000. We zijn uitermate benieuwd of de populatie in Vlaanderen en meer bepaald in het Waasland zich de voorbije winter wat heeft kunnen handhaven.